

Editorial

Mnoho badatelů si dnes klade otázku, jaké ovoce přinese tlak na co nejvyšší vykázané počty výzkumných publikací. Povede to k inflaci, nebo skutečně naše poznání poroste rychleji? Přeroste kvantita v kvalitu, jak si to představoval Hegel? Můžeme chovat naději, říkám si nad novým číslem našeho časopisu, které je obsažnější než obvykle.

Přestože počet v Česku vycházejících pedagogických časopisů roste a zavedené zkracují periodicitu vydávání, můžeme vám nabídnout řadu statí vycházejících z originálních empirických výzkumů. Uvedené výzkumy představují širokou škálu výzkumných přístupů – od klasických kvantitativních šetření (Štípek a Vaňková) a sekundárních analýz kvantitativních dat (Federičová a Münich) přes smíšenou metodologii (Urbánek, Dvořák a Starý), kvalitativní studie (Laufková a Novotná) a etnografické studie (Jarkovská, Lišková a Obrovská; Kašparová a Souralová) po analýzu dokumentů (Kostelecká). Až na výjimku se texty zabývají problematikou základního/povinného vzdělávání, ale mezi autorkami a autory článků jsou kromě pedagogů a didaktiků zastoupeni antropologové, sociologové a ekonomové. Daří se tak naplňovat náš program být nejen časopisem pedagogů, ale spojovat badatele různých oborů, kteří se zajímají o školní vzdělávání.

Empirické statí v čísle jsou seřazeny tak, že zhruba postupují od makropohledu na skupinu zemí nebo na celý národní vzdělávací systém přes analýzy procesů probíhajících na úrovni škol a učitelských sborů po mikropohledy do dění ve školních třídách. I to ukazuje širokou škálu současného výzkumu vzdělávání. Tematicky jsou přitom pokryty podstatné aspekty edukace: obsahy vzdělávání (konkrétně v oblasti ICT), žáci se svou etnickou či genderovou rozdílností, učitelé a učitelské sbory, institucionální rámce a struktury.

Popisované výzkumy sledují cíle, procesy i skutečné výsledky školního vzdělávání. Zde však přece jen vidím určitou nerovnováhu z hlediska zaměření na podmínky vs. výsledky vzdělávání. Je příznačné pro naši situaci, že na výsledky vzdělávání se zaměřuje jediný ze zařazených textů, který pochází z ekonomického pracoviště. Navíc v mnoha zemích je cílem vzdělávací politiky a (aplikovaného) pedagogického výzkumu „zvýšit výsledky žáků a zmenšit rozdíly mezi nimi“, u nás se zajímáme zejména o výsledky jen z druhého z uvedených hledisek.

Jeden článek se od ostatních, výzkumně orientovaných, statí liší – je to text Z. Daniškové o výuce akademického psaní. I on se však týká v úvodu nastolené

8 otázky, jak ruku v ruce s růstem počtu výzkumných publikací zvyšovat jejich kvalitu, a věříme, že i on čtenáře našeho časopisu zaujme. Konečně nepřehlédněte ani ostatní texty v čísle, ať již recenze, nebo zprávy o cestách a konferencích. Přináší na relativně malé ploše hutné sondy do zajímavé problematiky; za všechny uvedu například pohled Zuzany Svobodové na školství současné Francie a vedle ní recenzi Elišky Glatzové o komparativní studii výuky francouzštiny ve světě.

Obsáhlé číslo časopisu *Orbis scholae* tedy skýtá nadějný obraz tuzemského výzkumu školy a vzdělávání. Přesto přináší jednu smutnou zprávu. Textem Věry Ježkové se loučíme s doc. PaedDr. Jaroslavou Vašutovou, CSc., která od zrodu našeho časopisu byla členkou redakce a v poslední době se podílela na práci mezinárodní redakční rady. Za vše, co udělala pro časopis a pro Univerzitu Karlovu, která je jeho vydavatelem, jí děkujeme.

Dominik Dvořák
výkonný redaktor